

อับจน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจ ตั้งใจฟังธรรม ตั้งสติไว้ อากาศมันร้อนนะ อากาศมันร้อน เวลาเราจะเกิดมาเห็น ไหม อยู่ในท้องแม่ ๙ เดือน เวลาพ่อแม่กินพริกกินเผ็ดเข้าไปมันเผ็ดร้อนมาก แต่เผ็ดร้อนอยู่ในท้องนี้ เวลาเผ็ดร้อนเห็นไหม มันมีแต่ความร้อน เพราะพ่อแม่กินอาหารกินตามใจปาก เสร็จแล้วลูกอยู่ในครรภ์มันได้รับผลกระทบ แต่ได้รับผลกระทบมันอยู่ในท้องใจ อยู่ในท้องต้องทนเห็นไหม ต้องทนรับสภาพนั้นไป

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมาเห็นไหม เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพุทธศาสนา แล้วเราเห็นภัยในวัฏสงสาร แล้วได้มาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระวันนี้วันลงอุโบสถ อุโบสถเราต้องทำสังฆกรรม อากาศมันจะร้อนยังไงให้มันร้อนอยู่ข้างนอก ถ้าจิตใจมันรับรู้ได้ จิตใจของคนนะไม่ใช่คนตาย คนเป็นมันมีความรับรู้ เย็นร้อนอ่อนแข็งมันรับรู้ได้ อากาศเย็นก็รับรู้ที่อากาศเย็นได้ อากาศร้อนก็รู้ว่าอากาศร้อนได้ แต่คนถ้ามีสติปัญญาเขาก็หาหลบ หลบภัยของเขา หลบภัยหนาวเห็นไหม เขาก็หาเครื่องอบอุ่นมาเพื่อป้องกันภัยหนาว เวลาเขาร้อนเขาก็หาที่พักผ่อนของเขา

แต่ของเราเราทำสังฆกรรม เราทำอุโบสถ ในเมื่ออากาศมันร้อน อากาศมันร้อนก็คืออากาศใจ แต่หัวใจมันเป็นปรกติ หัวใจมันยอมรับ แล้วยอมรับสภาพนั้นเพราะมันเป็นฤดูกาล เวลาอากาศหนาว เวลาอากาศดีเราก็พอใจ เวลาอากาศมันร้อนเห็นไหม เราก็ไม่พอใจ ความว่าพอใจและไม่พอใจนี้ค้นหาความทะยานอยาก แล้วค้นหาความทะยานในหัวใจของใครมันมีของมันเพราะไม่ใช่คนตาย

คนเป็นมีความรู้สึก พระอรหันต์ก็มีความรู้สึก มีความรู้สึกทั้งนั้นละ แต่มีความรู้สึกแล้ว

เข้าใจมันเห็นไหม เข้าใจมันตามสภาพมัน ยิ่งเข้าใจมันแล้วยิ่งสังเวชใจ วิหารธรรมใจ นี่การเกิดการตายจะมาเจอสภาพแบบนี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ความร่ำร้อนอย่างนี้มันจะแผดเผาไปต่อเนืองไปๆ ตลอดไป

มันยังมีสติปัญญามันยังเห็นโทษในการเกิดการแก่การเจ็บการตายใจ นี่เวลาอากาศมันร้อนมันร้อนอยู่แล้ว แล้วมันจะร้อนอย่างนี้ต่อๆ ไปด้วย ภูมิอากาศมันจะเปลี่ยนแปลงตลอดไปด้วย ถ้าคนยังมีชีวิตต่อไปข้างหน้ามันจะมีสภาวะอากาศที่รุนแรงกว่านี้ ถ้ารุนแรงกว่านี้เห็นไหม มันยิ่งสังเวชใจ ถ้ามันสังเวชแล้วมันไม่ทำให้เราเดือดร้อนจนเกินไปนัก

แต่ถ้ามันไม่มีสติปัญญามันตีโพยตีพายใจ เวลาตีโพยตีพายไปนี้ มันมีแต่ความทุกข์ความยากทั้งนั้น ดูทางโลกเขาเห็นไหม ทำมาหากินเวลาตกทุกข์ได้ยากเขาเรียกว่าคนอับจน เวลามันอับจนขึ้นมาเนี่ยมันทุกข์มันยากนะ เวลาอับจนขึ้นมาเนี่ยมันคิดแต่ทำลายตัวเองเลยละ เพราะถือว่าตัวเรามันอับจน มันไม่มีทางออก

นี่ของเรามันมีความอับจนไหม ถ้าไม่มีความอับจนเห็นไหม อับจนทางโลก ทางโลกถ้ามีสติปัญญาเขาหาอยู่หากินทางโลกของเขา เราก็มีสถานะทางสังคมที่เราพอหาอยู่หากินของเราได้ แต่เราเสียสละสิ่งนั้นมา สมบัติสาธารณะทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเสมอกัน โดยกฎหมายนี้ความมั่นคงของมนุษย์ มนุษย์มีสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายนั้น

เราเสียสละสิ่งนั้นมา มาบวชเป็นพระ เราอับจนไหม? เราไม่ได้อับจนทั้งนั้น เราเปิดช่องทาง เปิดหาทางออก ทางออกของเราเห็นไหม ทางออกของเราคือบวชมาเป็นเพศนักบวช เป็นผู้ถือพรหมจรรย์ ถ้าพรหมจรรย์ พรหมจรรย์เพื่อใคร? พรหมจรรย์เพื่อเรา เพื่อหัวใจดวงนี้ หัวใจดวงนี้ที่มันทุกข์มันยาก หัวใจดวงนี้เห็นไหม พรหมจรรย์เพื่อหัวใจดวงนี้ ไม่ใช่พรหมจรรย์เพื่อใคร

เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเนี่ย รักษาใจของเรา ไม่ใช่รักษาใจว่าให้ใครยอมรับหัวใจดวงนี้ หัวใจดวงนี้ถ้ามีศีลมีธรรมขึ้นมาเนี่ย เทวดา อินทร์ พรหมเขารับรู้ของเขาได้ ถ้ารับรู้ของเขาได้เห็นไหม เขาชื่นชม เขาชื่นชมหัวใจดวงนี้ หัวใจดวงนี้มีมรรคญาณ มรรคญาณคือปัญญา ถ้ามีปัญญามีทางรู้แจ้ง เอาหัวใจดวงนี้ให้เป็นอิสรภาพได้ นี่เทวดา อินทร์ พรหมจะมาอนุโมทนากับหัวใจดวงนี้

มันัจจนใหม่ มันไม่ัจจนหрок มันัจจนเพราะกิเลสมันปิดหูปิดตา มันถึงัจจนไง แต่ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา มันเปิดช่องให้เลยละ เราอุตส่าห้มาบวชนะ บวชเป็นพระผู้ประเสริฐ ประเสริฐตรงไหน ผู้ประเสริฐเห็นใหม่ นี่สมณสารูปการเหยียด การคู้ การเคลื่อนไหว เราต้องมี สติสัมปชัญญะของเรา ถ้ามีสติสัมปชัญญะนะ ฝึกให้เป็นนิสัย ถ้าเป็นนิสัยขึ้นมาแล้วนี้เห็นใหม่ มันสามารถที่จะรักษาคุณแลใจของเราได้

เวลาคนที่เขาฉลาด เวลาฝนตกเห็นใหม่ น้ำใหม่เขาเอาไซเอาข้องไปตักปลา ปลา มันได้ กลิ่นน้ำใหม่มันพยายามดิ้นรนไปหาน้ำใหม่ของมันเห็นใหม่ น้ำใหม่ มันคิดว่ามันมีโอกาศของมัน มันไปเข้าข้องเข้าไซของชาวบ้านหมดเลย

หัวใจของเราก็เหมือนกัน ที่มันมีสติปัญญาขึ้นมา นี้รักษาใจของเราไม่ให้มันดิ้นรนของมันออกไปไง ถ้ามันมีสติปัญญา มันมีสติปัญญารักษาหัวใจ รักษาหัวใจ การเหยียดการคู้เห็นใหม่ การเคลื่อนไหวให้มันมีสติปัญญาของเรา รักษาหัวใจของเรา มันจะฝืนกิเลส ฝืนความพอใจของตัว ฝืนแน่นอน เพราะกิเลสมันอยู่กับหัวใจดวงนี้ เพราะอวิชชาพาเกิดมานี้ไง

แล้วเรานี้เรามีศรัทธาความเชื่อ เรามีอำนาจวาสนา เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรามีศรัทธามีความเชื่อ เราสละเพศของฆราวาส เราสละเพศของฆราวาสนะ เรามาถือเพศนัkbวชนะ ถ้าเราถือเพศนัkbวช นัkbวชเห็นใหม่ เป็นพระผู้ประเสริฐที่จะเข้าเผชิญกับความจริงในหัวใจของเรา

ทางโลกเขาเวลาเขาพำเพื่อพำบ่นกันไป ประพฤติปฏิบัติขึ้นไปพอเป็นพิธีพอบรรเทาทุกข์เท่านั้น เขาพำเพื่อกันไป ก็นั่นมันเรื่องของฆราวาสเขา เราเป็นนัkbวช เราเป็นนัkbพรด เราจะมาพำเพื่ออยู่อย่างนั้นใหม่ เราจะเอาความจริง เราจะเอาความพำพิไรต่อกัน มีแต่กระแสสังคมไง มารยาทสังคม คอยช่วยเหลือเจือจันกัน คอยเยี่ยมเยียนกัน คอยกลัวจะทุกข์จะยาก จะคอยดูแลกัน เอาอย่างนั้นหรือ? นั่นมันเรื่องของโลก โลกพำรองอยู่เป็นนิตยเห็นใหม่ ก็มีความคิดว่าจะช่วยเหลือเจือจันกันไง แต่ของเรามันช่วยเหลือเจือจันกัน นี้คูสิ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยเวลาไปหาหมอเห็นใหม่ เขาให้น้ำเกลือเขาต้องแทงเข้าไปในเนื้อนะ หนีดยาเข้าไปเอาเข็มทิ่มเข้าไปในกันเลยนะ บิบบเข้าไป

แล้วหัวใจมันอยู่ไหน? ศีล สมาธิ ปัญญา มันเกิดจากตรงไหน? ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ศึกษามาแล้ว ศึกษามาแล้วความจริงมันมาจากไหนละ มันไปอับ

จนอยู่กับกิเลสค้นหาความทะยานอยากไฉน มันไม่เปิดช่องให้หัวใจได้ก้าวเดินไฉน ถ้ามันเปิดช่องให้หัวใจได้ก้าวเดินนะ มันไม่อับจนนะ ไม่อับจนมันมีช่องทางไป ถ้ามีช่องทางไปเห็นไหม ในทางจกรรม ในทางที่นั่งสมาธิภาวนา ในโคนไม้ไฉน มันเป็นที่รื่นเรียงใจ นักปฏิบัติขึ้นมามันเจอที่สังคดีเวกมันรื่นเรียงใจนะ เราหาชัยภูมิอย่างนี้ เราหาขุมมาบ้าง เราหาครูบาอาจารย์ที่ดี เราหาชัยภูมิอย่างนี้เพื่อจะค้นคว้าสัจจะความจริงในใจของเรา เราหาชัยภูมิอย่างนี้

สัตว์ป่า! สัตว์ป่ามันอยู่ในป่ามันสงบสงัดกว่านี้ ที่ที่สังคดีเวก น้ำตกสวยๆ งามๆ ที่อยู่ของสัตว์ป่ามัน สัตว์ป่ามันเป็นสัตว์ป่า มันเป็นสัตว์ มันไม่ใช่มนุษย์ มันเป็นสัตว์มันก็อยู่ตามสภาพของมัน มันเกิดสภาวะแบบนั้น มันเป็นสัตว์เห็นไหม แล้วสัตว์กินเนื้อ สัตว์กินพืช สัตว์กินพืชเห็นไหม มันดำรงชีวิตของมัน มันก็ต้องระวังภัยของมัน จะกินอímท้องแม่แต่เมื่อหนึ่งก็ต้องแลกมาด้วยชีวิตนะ พลังเปลวขึ้นไปนี่ก็ชีวิตนี้แลกไปเลย สัตว์กินเนื้อ! สัตว์กินเนื้อนี้ถ้าสัตว์กินเนื้อสภาพภูมิอากาศไม่ดี มันไม่มีสัตว์ให้มันล่ามันไม่มีอาหารนะ สัตว์กินเนื้อมันก็ทุกข์ มันต้องหาอาหารของมัน

สัตว์ป่ามันอยู่ในป่านี้เห็นไหม คุณติ ชัยภูมิที่ดี ชัยภูมิที่น่ารื่นรมย์ สัตว์ป่ามันก็คือสัตว์ป่า มันไม่มีโอกาสไฉน มันไม่มีโอกาส มันเกิดเป็นสัตว์ พอเกิดเป็นสัตว์ ถ้ามันเป็นสัตว์ที่ดีเห็นไหม คุณมันทำคุณงามความดีของมัน มันรักษาหมู่คณะของมัน มันก็เป็นสัตว์มันก็ทำคุณงามความดีของมันได้ แต่ความดีของสัตว์ไฉน

แต่เราสัตว์ประเสริฐ เรานักรบ เราจะหาคุณความดีของเรา ความดีของเราเห็นไหม เราหาที่สงบสงัด นี่เป็นชัยภูมิที่น่ารื่นรมย์ ถ้ารื่นรมย์นะ เรามาเพื่อค้นหาหัวใจของเรา เราเดินตามแนวทางที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางแนวทางนี้ไว้ รุกขมุลเสนาสน์ เป็นที่รุกขมุล เป็นที่สงบ เป็นที่สงัด เป็นที่แสวงหา เรามาเพื่อแสวงหา เราเป็นมนุษย์ เราเป็นนักบวช เราเป็นนักพรต เราเป็นพระ เรามาด้วยสติปัญญา เราไม่ได้มาแบบสัตว์

สัตว์ป่ามันไป มันคั่นคั่นมันไป คุณติ ในสมัยปัจจุบันนี้เขาเอาสัตว์ป่ามาเลี้ยงมาฝึกฝนพยายามไม่ให้มนุษย์มาใกล้ชิดมันเพื่อจะปล่อยมันคืนสู่ป่า เวลาจะปล่อยจะให้อาหารมันก็ต้องปลอมตัวเป็นแบบมัน เอาเครื่องนุ่งห่มมาปลอมตัวเป็นแบบสัตว์ แล้วเอาอาหารไปให้สัตว์หลอกพยายามสั่งสอนมัน ให้มันรักษาชีวิตของมัน ให้มันเห็นภัยของนักล่า ให้มันรู้จักรักษาชีวิต รู้จักหาอาหาร แล้วเอามันกลับไปปล่อยคืนสู่ป่าเห็นไหม นี่ผู้ที่นักอนุรักษ์เขาก็ทำ เขาทำกันอย่างนั้น

เขาต้องการให้สัตว์ป่าไม่ให้มันสูญพันธุ์ไป ให้มันอยู่ดำรงชีวิตของสัตว์ป่าไป เพื่อเป็นเผ่าพันธุ์ พันธุ์กรรมไป

นี่เรื่องของจิตใจผู้ที่ประเสริฐ จิตใจผู้ที่เป็นธรรมที่เขาเห็นแก่อนุชนรุ่นหลัง สัตว์ป่าเขายัง ถนอมเขายังรักษามันดูแลมันเห็นไหม เพื่อให้มันเป็นความสมดุลของภูมิอากาศ ของสภาวะ แวดล้อม สัตว์ป่าเห็นไหม สัตว์ป่าเขายังดูแลรักษา แล้วเวลาเราเป็นมนุษย์ เราเป็นมนุษย์นะ เรา เห็นภัยในวัฏสงสารเรามาบวชพระนะ เรามาบวชพระแล้ว อย่าให้กิเลสมันปิดจนอับจนไป อับ จนปัญญา อับจนการแสวงหา

ทางโลกเขาอับจนนะ เขาไม่มีทางออกนะ เขายังมีความทุกข์ความยากของเขา ถ้ามีใคร ช่วยเหลือเจือจานของเขานี้ เขาจะชื่นชมของเขามาก เขาจะระลึกถึงบุญคุณของคนคนนั้นที่เขา ให้ออกาสเรา เขาช่วยเหลือเจือจานเราให้พ้นจากวิกฤติอันนั้นมาได้

แต่ของเราเป็นมนุษย์ เราเป็นมนุษย์เห็นไหม เพราะเรามีศรัทธามีความเชื่อในองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยนี้ไว้ มันก็เป็นแค่ ทฤษฎีเป็นแค่ตำรา แล้วเวลาจะมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันก็มีแนวทางมหาศาลเลย ใครๆ ก็ชัก นำของเขาไป แล้วทำไมเราจะต้องไปเชื่อเขาด้วยล่ะ พระไตรปิฎกอ่านไม่เป็นใช่มั้ยไหม พระไตรปิฎกเราก็อ่านเป็น ครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติมา ท่านก็ต้องมีแนวทาง ของท่านมา เวลากิเลสมันปิดหูปิดตามันอับจนขึ้นมามันทุกข์มันยาก

ทางโลกเขาอับจนเขายังมีความทุกข์มากขนาดนั้น เวลากิเลสมันปิดหูปิดตานั้น เวลาครูบา อาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเนี่ย เวลาจิตมันไม่สงบขึ้นมา เวลากิเลสมันต่อต้านขึ้น มาเนะ อยู่ในป่าในเขานี้มันมีแต่ความทุกข์ระทมใจนะ ทำไมโลกทั้งโลกเขามีความสุขกันทั้งนั้น เลย ทำไมเรามันต้องทุกข์ยากขนาดนี้ ทำไมเราต้องเป็นแบบนี้

เวลากิเลสมันให้ค่าให้ผลขึ้นมาเนี่ย มันจะปิดล้อมหัวใจให้อับจนกับมันไป เวลากิเลสมัน ปิดล้อมขึ้นมาเนี่ย มันมีความรู้สึกนึกคิด มันมีความน้อยเนื้อต่ำใจเห็นไหม เวลาธรรมะขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” เขาก็ทำคุณงามความดีกัน เขาได้บุญ กุศลได้คุณงามความดีกัน

เราเป็นนักรบ เราเป็นพระ เราต่อสู้กับบวชมา เราต่อสู้กับมีบริวารเข้ามาสู่ชัยภูมิแห่งการ

ประพฤติปฏิบัติ ทำไมเวลาปฏิบัติแล้วอย่างนี้เราทำดีหรือเปล่า เราก็เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำตามคุณงามความดีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งนั้นเลย ทั้งนั้นเลย ร้อยทั้งร้อยเลย พระพุทธเจ้าสอนยังไงทำอย่างนั้นหมดเลย แล้วทำไมเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาทำไมมันทุกข์มันยากขนาดนี้ล่ะ ทำไมมันทุกข์มันยากขนาดนี้

เราก็เรียกร่องตีโพยตีพายจะเอาผลบุญจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะเอามรรคจะเอาผลจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องประทานมรรคประทานผลมาให้เราเลย เพราะเราทำได้สมบูรณ์แบบตามที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนหมดแล้ว

นี่ไง นี่เขาเรียกว่าทางโลก เสรต่องบาตร เห็นเขาต่องบาตรก็ต่องตามเขา เขาต่องบาตร เขามีความหมาย เขาต่องของเขาเพื่อหาความชำระของบาตรนั้น เราต่องทำไม? บาตรเราจะชำระหรือ บาตรสแตนเลสใช้จนตายมันก็ไม่ชำระหรอก มันไม่มีอะไรชำระซักอย่างหนึ่ง เห็นเขาต่องก็ต่องตามเขา

นี่ก็เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนก็ทำตามนั้น กิเลสมันทำตามไง ทำตามเพราะอะไร? เพราะเป็นวัฒนธรรมประเพณี วัฒนธรรมประเพณีเห็นใหม่ ประเพณีของพระอริยเจ้า เราก็ทำตามประเพณีนั้น ประเพณีก็กิเลสมันก็สอดเข้ามาไง นี่อับจนกันไปหมด ปฏิบัติก็ล้มลุกคลุกคลานทั้งนั้น

ถ้าเอาความจริงขึ้นมาเห็นใหม่ เราต้องตั้งสติของเราขึ้นมา ใครที่มีอำนาจวาสนา ใครที่สร้างบุญกุศลมามีแต่ความคิดบวกคิดดี คนที่สร้างบาปอกุศลมานี้คิดสิ่งใดก็คิดแต่น้อยเนื้อต่ำใจ คิดแต่ทำลายตัวเอง ทำทุกอย่างตามที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก บอกเสร็จแล้วก็เอามรรคเอาผลตามนั้น เอามรรคเอาผลตามนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็บอกว่า “เราได้สัญญากับเธอเธอ เธอว่าบวชแล้วจะได้มรรคได้ผล”

ในสมัยพุทธกาลเยอะมาก เวลาพระปฏิบัติแล้วอยากให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพาไปเที่ยวรกรวรรค์ ให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอามรรคเอาผลมาให้เห็น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลยว่า “เราสัญญากับเธอไว้เธอ เธอว่าบวชแล้วเราจะเอามรรคเอาผลมาโชว์ให้เธอดู”

“ไม่ได้สัญญา ไม่ได้สัญญา”

บอก “ไม่ฉันจะสึก”

“สึกก็สึกไป” นี่เวลาพญามารเวลากิเลสมันร้ายกาจขนาดนั้น มันจะเอามรรคเอาผล เอาตามความเรียกร้อง

ดูพระนันทะเป็นลูกผู้น้องขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาบวชแล้วเห็นใหม่นันทะ เวลาแต่งงานมาเอาบาตรมาส่ง “นันทะ เธอจะบวชหรือ” ด้วยว่าเป็นญาติผู้ใหญ่ ด้วยความจ้านน “ครับ” บอกว่าจะบวช ฟังแต่งงานมาจะบวชอีกแล้ว พอบวชมาแล้วก็คิดถึงสิ ฟังแต่งงานคิดถึงว่า โอ้ ที่บ้านมันจะรอขนาดไหนเนาะ โอ้ ฟังรดน้ำสังข์มาเดี๋ยวนี้เลย ยังไม่ได้ กลับนอนรวมกันเลย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบวชเลย ใจมันก็คิดพัน ใจมันก็คิดคำนึงถึงตลอดเวลา “นันทะ เธอจำภาพนี้ให้คินะ” แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจับหัตถ์ จับมือของพระนันทะเหาะขึ้นไปบนสวรรค์ ไปดูนางฟ้า

“สวยกว่าภรรยาเธอไหม”

“โอ ภรรยาเรายังกับลิง นี่สวยกว่าเยอะมากเลย”

“เธออยากได้ไหม เธออยากได้นางฟ้าไหม”

“อยากได้ อยากได้”

“อยากได้ให้กำหนดพุทโธ ให้กำหนดพุทโธ”

พยายามกำหนดพุทโธๆ เพื่ออยากได้นางฟ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอุบายเห็นไหม คนที่มีวาสนา คนที่มีอำนาจวาสนา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งสอนขึ้นมา ก็ต้องสั่งสอนอย่างนี้ ให้กำหนดพุทโธๆ พอจิตมันสงบลงมาสอนให้วิปัสสนา พอวิปัสสนาไปๆ มันชำระมันล้างไป ล้างกิเลสตัดทอนความทะยานอยากออกหมด

ฉะนั้น เวลากำหนดพุทโธๆ เวลาพระนี่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำสิ่งใดทำต่อหน้า พระทั้งหมดก็เห็น ก็ไปถามพระนันทะ

“พระนันทะ พุทฺโธจะเอานางฟ้า” นี้พูดเสียดสี พูดเยาะเย้ยตากถาง

สุดท้ายแล้วเวลาพระนันทะพิจารณาของท่านไป พอจิตสงบแล้วพิจารณาไป คนมีอำนาจวาสนาเห็นใหม่ คนที่เรียกร้องไห้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงให้เห็น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เราได้สัญญากับเธอไว้หรือ เราได้สัญญากับเธอไว้หรือไม่” ไม่ได้สัญญา บวชด้วยศรัทธาด้วยความเชื่อ บวชด้วยศรัทธาความเชื่อก็ต้องพยายามขวนขวาย ทำให้เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาสิ

แต่เวลาพระนันทะ พระนันทะไม่ได้เรียกร้องอะไรเลย พระนันทะนี่คิดถึงอดีตภรรยาเห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจับมือหะไปดูนางฟ้าเลย แล้วให้เป็นเป้าหมาย อธิษฐานบารมีเป้าหมายอยากเป็นอยากได้ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช้เป็นอุบายอุบายให้กำหนดพุทฺโธๆ เพื่อจะไปเอานางฟ้านั้น

แต่เวลาจิตมันสงบแล้วมันเกิดมรรคญาณ มันไม่ใช่ไปเอานางฟ้านั้น มันเกิดอริยสังข์ มันเกิดสัจจะ มันเกิดความจริง มันเกิดศีล สมาธิ ปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญานี้เป็นธรรมจักรเห็นใหม่ เวลาธรรมจักรมันเข้ามาทำลายอวิชชา ทำลายความอยากได้นางฟ้า ทำลายตัวอยากได้นางฟ้า อยากเป็น อยากได้ อยากดี ความอยากนั้นทำลาย ความอยากคือสมุทัย ความอยากคือกิเลสตัณหา ความทะยานอยาก เวลามันสำรอกมันคายของมันออก นี่เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเลย

แล้วที่นี้พระก็ไปตามพระนันทะว่า “พุทฺโธนี้กำหนดพุทฺโธจะไปหานางฟ้าใหม่ จะพุทฺโธใหม่” ยังมาพูดล้อเล่นอยู่ พระนันทะบอกว่า “เราไม่ต้องการปรารถนาใดๆ ทั้งสิ้น เราหมดความปรารถนาแล้ว” โอ๊ย พระพวกนั้นทั้งนะ อึ้งนะ นี่กล่าวคู่เลย บอกว่าพระนันทะปฏิญาณตนว่าไม่มีตัณหาความทะยานอยาก พระนันทะนี่อวดอุตริมนุสสธรรม ไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอีก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนาคตังสญาณรู้หมดแล้ว ฉะนั้น ถึงเวลานิมนต์พระนันทะมาทั้งหมดแล้วบอกว่า “นันทะเขาไปที่ยวสวรรค์ เขาเห็นนางฟ้านั้นเป็นอุบาย แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสั่งสอนขึ้นมา พระนันทะเวลาจิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา ได้สำรอกได้คายกิเลสออกหมดแล้ว พระนันทะเป็นพระอรหันต์”

พระพวกนั้นหน้าแตกหมดเลย หน้าแตก! ก็ด้วยวุฒิภาวะอย่างนั้นเห็นใหม่ มันอับจนด้วยปัญญาของตัว ตัวเองอับจนด้วยปัญญา ก็ไปโทษคนอื่น ไปว่าคนอื่นไม่มีปัญญาเหมือนตน แต่เวลากิเลสตัดหาความทะยานอยากมันบีบคั้นในหัวใจของตน เวลาอับจนด้วยปัญญา อับจนด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันก็เอาหัวไปฟาดภูเขา มันทำอะไรไม่ได้เป็นประโยชน์ขึ้นมาเลย

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเทศนาว่าการสั่งสอนขึ้นมาเพื่อเป็นประโยชน์กับนักพรต เป็นประโยชน์กับนักบวช เวลาปัญญามันไม่อับจน มันมีช่องทางของมันออกไปเห็นใหม่ มันใช้อุบายวิธีการ อุบายๆ มันเกิดจากไหน อุบายมันเกิดจากอำนาจวาสนาบารมีพันธุกรรมของจิต จิตที่มันสร้างสมบุญญาธิการมาขนาดไหน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอานั้นเป็นพื้นฐาน อันนั้นเป็นฐานแล้วพยายามแสดงธรรมเข้าไปตรงกับจิตของตัว ถ้าตรงกับจิตของตัวยกขึ้นสู่สิ่งนั้นเพื่อการกระทำ มันเป็นประโยชน์ เวลาคนมันไม่อับจนมันต้องมีทางออก มีทางออก มันออกไปได้ มันทำไปได้ มันเป็นประโยชน์กับผู้ประพฤติกปฏิบัติ นั้น

นี่เราฟังธรรมๆ ก็เพื่อเหตุนี้ เป็นอุบายวิธีการต่างๆ อุบายวิธีการต่างๆ ของครูบาอาจารย์ที่ท่านเคยประพฤติปฏิบัติมา เราก็ศึกษามา ศึกษามาเพื่อเป็นอุบายกับเราไง ทำไมเราไม่มีอุบาย ไม่มีความคิด ไม่มีคามแยกแยะ ไม่มีการพลิกอารมณ์ของเราไง มันคิดยังไง มันทำยังไง ก็ซ้ำๆ ซากๆ อยู่อย่างนั้น

เวลาเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนา กิริยามันก็ยืนเดินนั่งนอน อิริยาบถ ๔ นี้เวลานุญนี่บุญ กิริยาวัตถุ ยืนเดินนั่งนอนเห็นใหม่ อิริยาบถ ๔ นี้อิริยาบถ ๔ เราถวายเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลายืนเดินนั่งนอนมันเป็นพื้นฐาน มันเป็นกิริยาในการเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนา มันก็อาศัยยืนเดินนั่งนอนนี้

ฉะนั้น สิ่งที่อิริยาบถนี้เป็นของตายตัว แต่ความคิด ความคิดความรู้สึกนี้ความสามัญสำนึกนี้มันพลิกแพลงได้ เวลามันพลิกแพลงมันพลิกแพลงหัวใจ พลิกแพลงความรู้สึกนึกคิดของเราพลิกแพลงๆ ขึ้นมา แล้วพลิกแพลงขึ้นแล้วทางจงกรมมันเป็นสายทองคำเลย มันเดินด้วยความรื่นเริงเลย แต่ถ้าจิตใจมันหดหู่ จิตใจมันไม่มีปัญญาของมันไป ทางจงกรมมันละมันเหมือนกับขวากหนาม มันมีแต่ความทุกข์ระทมทั้งนั้น

แต่เวลามันพลิกแพลงขึ้นมา จิตใจมันพลิกแพลงขึ้นมาทำไมมันเริ่มเรียงอย่างนั้น ทำไมมันน่ารื่นรมย์ ทำไมชีวิตนี้มันมีค่าขนาดนี้ ทำไมความเป็นไปของเรามันยอดเยี่ยมขนาดนี้ มันมีความคิดเห็นใหม่ นั่นมันเกิดจากอะไรล่ะ นี่ถ้ามันไม่อับจนเห็นใหม่ ไม่อับจนปัญญา ถ้ามันไม่อับจนปัญญามันจะเกิดประโยชน์กับจิตดวงนั้น

ใจดวงหนึ่งถ้ามันโดนกิเลสครอบงำอยู่นี้ มีแต่ความมืดมนอนธกาลหาทางออกไม่ได้ ถ้าหาทางออกไม่ได้ล่ะ ถ้ามันไม่มีอำนาจวาสนามีแต่ความทุกข์ระทมในหัวใจนะ แต่ถ้ามีอำนาจวาสนานี้มันพยายามแสวงหาจะหาทางออกนั้น แล้วถ้าคนมีสติปัญญานะ มันจะค้นรหาคูรูบาอาจารย์ที่น่าเชื่อถือน่าไว้วางใจ

จิตใจของคนมันลงเฉพาะใจ มันลงเฉพาะที่ว่ามันเคยสร้างบุญสร้างกรรมร่วมกันมา หลวงตาท่านใช้ว่า “สายบุญสายกรรม” ถ้ามีสายบุญสายกรรม ฟังสิ่งใดทำสิ่งใดมันเห็นแล้วมันชื่นชม แต่ถ้ามันไม่มีสายบุญสายกรรมขึ้นมา มันจะป็นหัว มันจะเหยียบหัวไป เวลาไปอยู่กับครูบาอาจารย์เห็นใหม่ก็จะเหยียบย่ำไป ว่าตัวเองมีปัญญา ตัวเองมีความรู้ อาจารย์ของเราที่พูดซ้ำๆ ซากๆ

ซ้ำๆ ซากๆ นี้พูดโธๆ นี้ก็ซ้ำๆ ซากๆ ซ้ำๆ ซากๆ มันเป็นข้อเท็จจริง ถ้ามันมีข้อเท็จจริงเห็นใหม่ ข้อเท็จจริงที่มันปฏิบัติขึ้นมามันก็มีความจริงขึ้นมาในหัวใจเห็นใหม่ ถ้าจิตใจมันมีคุณธรรมนะ มันหาครูบาอาจารย์มาเป็นที่ลงใจ มันชื่นชม มันฟัง มันพยายามแสวงหา มีการกระทำ มันอบอุ่น

เหมือนคนไข้ เหมือนคนป่วยแล้วมีหมอ คนไข้คนป่วยแต่ไม่มีผู้รักษานี้ มันต้องรักษาตัวเองมีแต่ความทุกข์ความยาก ยังคิดว่าดีกว่าหม้ออีกนะ สั่งให้หม้อรักษาตัวเราตามที่เรากำลังการนะ แต่เวลาหมอนี้เขาศึกษามา เขามีความรู้เรื่องการรักษาคนไข้ คนไข้อาการเป็นยังงี้ ถ้ามันเป็นโรคร้ายแรงรักษาไม่ได้เขาก็รักษาประคองอาการนั้นไป แต่ถ้าโรครักษาได้เขาก็รักษาให้หายขาดไปได้

นั่นล่ะ ครูบาอาจารย์ท่านเคยมีประสบการณ์มีการปฏิบัติมามันเป็นแบบนั้น ถ้าจิตใจของคน จิตใจของเราเห็นใหม่ เราไม่อับจน เราพยายามหากำลังใจของเรา แล้วหาครูบาอาจารย์ที่ลงใจ ครูบาอาจารย์ที่ลงใจท่านคอยชี้แนะท่านคอยบอกเรา แล้วเรามีการกระทำ เวลาทำไปแล้วเห็นใหม่ สัจจะคือสัจจะ! มรรคผลคือมรรคผล! จะปฏิบัติอย่างไร จะปฏิบัติแนวทางใด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราเป็นองค์ที่ ๔ ในภัทรกัปนี้พระพุทธเจ้า ๕ องค์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรัสรู้เหมือนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี้ตั้งแต่ พระกัศปะ ผ่านมา ๓ องค์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นองค์ที่ ๔ พระศรีอริยเมตไตรย องค์ที่ ๕ ข้างหน้าอนาคตก็จะตรัสรู้แบบนี้ ก็จะตรัสรู้อริยสัจอย่างนี้ เพราะสัจจะความจริงมันเป็นอย่างนี้ ข้อเท็จจริงมันเป็นแบบนี้ ข้อเท็จจริงมันเป็นข้อเท็จจริงเดียวกัน

แต่อ่านาจาสนาของคน อ่านาจาสนาบารมีของคนไม่เหมือนกัน การปฏิบัติในแนวทางใด การปฏิบัติอย่างไร ผลของมันเป็นอันเดียวกัน ถ้าอันเดียวกันมันมีสิ่งใดๆ สิ่งใดที่มันขัดแย้งกัน มันแตกต่างกันตรงไหน มันแตกต่างกันตรงปฏิบัติ แต่! แต่เวลาปฏิบัติมันปฏิบัติได้จริงหรือเปล่าละ มันมีผลจริงหรือเปล่า

ถ้าไม่มีผลจริง มีผลจริงมันก็... เวลาขานี้ ยาที่มันไม่หมดอายุ ยาที่มีคุณภาพเห็นใหม่ มันต้องรักษาโรคได้เป็นธรรมดา แต่ถ้ายาหมดอายุ ยาเสื่อมสภาพ ยาที่ใช้การไม่ได้ มันก็เป็นยาเหมือนกัน นี่ก็เหมือนกัน เวลากิเลสของเรามันอัศจรรย์ในตัวมันเองแล้วนะ มันอัศจรรย์ หัวใจเราอัศจรรย์ต่อกิเลส เวลากิเลสมันครอบงำแล้วนี่ เวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ายายังไม่หมดอายุมันก็เป็นความจริงเห็นใหม่ พอศึกษามาแล้วนี่กิเลสของเราเอง ความอัศจรรย์ของเราเองทำให้หมดอายุไป

หมดอายุคือว่ามันทำแตกแยกออกไป ทำไม่เหมือนสัจจะความจริงอันนั้น แล้วพอไม่เหมือนสัจจะความจริงอันนั้น แล้วผลมันคืออะไรละ ผลมันก็คือยาหมดอายุ มันไม่มีผลในการปฏิบัติไป มันไม่มีความจริงขึ้นมาใจ แต่ถ้าเรายิ่งปฏิบัติไปมันก็ออกนอกกลุ่มนอกร้างไป แล้วมันเข้ากันได้เพราะอะไร เข้ากันได้เพราะเรามีกิเลส เรามีความพอใจ เราอยากได้ใจ นี่ใจหาครูบาอาจารย์ที่ลงใจ ถ้าไปเจอครูบาอาจารย์ที่ลงใจอย่างนั้น มันก็เป็นกรรมของสัตว์ ในเมื่อสัตว์มันชอบอย่างนั้น ใจ สัตว์มันชอบอย่างนั้น

สิ่งใดที่พูดแล้วเราเข้าใจได้ เราชอบ ครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงมา “มันธรรมเหนือโลก” ถ้ามันไม่เหนือโลกมันจะแก้กิเลสได้อย่างไร แต่เราอัศจรรย์กับกิเลส เพราะเราอัศจรรย์กับกิเลส เราถึงยอมรับสิ่งนั้นไม่ได้ ยอมรับสิ่งนั้นไม่ได้แต่ยอมรับความจริง จินตนาการ ยอมรับตรรกะที่สามารถใคร่ครวญได้ มันเป็นภาษาสมมุติ

ถ้าภาษาสมมุติเห็นใหม่ คุณิ นิยายธรรมะนี้ เวลาเขาเขียนมาเป็นนิยายธรรมะ เราอ่านแล้ว เราซาบซึ้งมาก มันจะมีกิเลสตัณหาทะยานอยากทำลายๆ มาตลอด สุดท้ายแล้วก็จบลงด้วยความ รื่นรมย์ ก็มีเท่านั้น! มันเป็นนิยายธรรมะไง นิยายธรรมะมันเข้ากับประโลมโลก เวลาสิ่งที่ ประโลมโลกเราสามารถเข้าใจได้นะ เราอ่านหนังสือทางโลกขึ้นมา อ่านไปแล้วเจ็บช้ำน้ำใจ อ่าน แล้วรู้สึกบีบคั้น แต่เวลาอ่านหนังสือธรรมะเห็นใหม่ ถ้าอ่านหนังสือธรรมะ ถ้าทำความเข้าใจ แล้วมันจะปลอดโปร่ง แต่มันจืดชืด มันไม่มีการอิจฉาริษยา ไม่มีนางอิจฉา ไม่มีการทำลาย มัน ไม่สนุกเลย แต่ได้อ่านนิยายธรรมะนี้ชอบ เห็นใหม่ นั่นเพราะอะไรล่ะ เพราะมันเข้ากับกิเลสไง มันเป็นภาษาโลกไง มันไม่เป็นภาษาธรรมะไง ยิ่งศึกษา ยิ่งค้นคว้าไป ยิ่งอับจนๆ อับจนให้กิเลส มันช็อคอยู่อย่างนั้น มันไม่เป็นความจริงขึ้นมาสักที

แต่ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาเห็นใหม่ เวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศน์ว่ากรรมนะ หลวงตา ท่านบอกว่า ตอนท่านเป็นนักศึกษา เพราะท่านเรียนเป็นมหา ท่านบอกท่านได้ฟังเทศน์สมเด็จพระ องค์ไหนดก็ได้ฟังมาทั้งนั้น แล้วเข้าใจหมด เพราะท่านเรียนเป็นมหา เรียนเป็นมหามาก็พูดทาง วิชาการ มันเข้าใจทั้งนั้นเพราะเราก็เป็นนักศึกษา เพราะท่านจบมหา ท่านจบมหา แล้วสมเด็จพระ หรือพระฝ่ายปกครองท่านก็ใช้ทางวิชาการเทศน์ว่ากรรม ท่านบอกว่าท่านฟังมาท่านเข้าใจหมด เลย ฟังแล้วซาบซึ้ง

ไปหาหลวงปู่มั่นครั้งแรก หลวงปู่มั่นเทศน์ครั้งแรก ท่านฟังเทศน์แล้วไม่เข้าใจเลย ท่าน บอกว่า “ท่านไม่เข้าใจเลย” แต่ด้วยอำนาจวาสนาของท่าน ด้วยอำนาจวาสนาบอกว่า “เราฟัง เทศน์สมเด็จพระ เราก็ฟังมาหมดแล้ว แต่ทำไมเรามาฟังเทศน์หลวงปู่มั่นที่ท่านอยู่ในป่าในเขา ท่าน ไม่มีสมณศักดิ์ใดๆ เลย ทำไมเราฟังแล้วไม่เข้าใจ” ด้วยอำนาจวาสนาของท่านนะ ท่านบอกว่า “เพราะเราไม่ได้ทำความเข้าใจ เพราะเราอ่อนด้อย เราถึงฟังธรรมของพระป่าฟังธรรมของ หลวงปู่มั่นแล้วไม่เข้าใจ” จะต้องพยายามปรับพื้นใจของตัวเอง เพื่อพยายามค้นคว้าเพื่อจะทำความเข้าใจกับเทศน์ของหลวงปู่มั่นนั้น

ท่านไม่ได้เหยียบย่ำไม่ได้ดูถูกดูแคลนเลย ท่านบอกว่า ท่านฟังเทศน์ของสมเด็จพระ มาแทบ ทุกองค์ ท่านฟังเทศน์ของครูบาอาจารย์ที่เป็นอาจารย์สั่งสอนทางวิชาการมาทั้งหมด แล้วฟังแล้ว มันเข้าใจได้หมดเลย ภาษาสมมุติ ทั้งๆ ที่เป็นเทศน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้แหละ มันเป็นวิชาการ มันเป็นสมมุติ มันเป็นนิยายธรรมะ

แต่เวลาหลวงปู่มั่นท่านเทศน์ ท่านเทศน์ออกมาจากใจของท่าน ท่านเทศน์ออกมาจาก ลัจจะของท่าน ท่านเทศน์กิริยาของธรรม กิริยาที่เป็นความจริงของท่าน นี่ท่านไปฟังแล้วท่านไม่ เข้าใจ ท่านไม่เข้าใจเลย แต่มันเป็นวาสนา วาสนาที่ว่าไม่เข้าใจก็พยายามมาปรับพื้นใจของตัวเอง ไม่ให้ใจนี้อัจจนกับกิเลส อัจจนว่า เห็นใหม่

เวลาการศึกษาเป็นนักศึกษา เวลายังไม่รู้สิ่งใดเลยก็ยังไม่รู้ พอได้นักธรรมโท นักธรรม เอกขึ้นมา ท่านบอกว่า โอ้โฮ กิเลสมันตัวอ้วนๆ เลย ตัวใหญ่ โอ๊ย เรามีความรู้ระดับนักธรรมเอก นะ เวลาศึกษาขึ้นมาได้เปรียญธรรมเห็นใหม่ ได้ประโยคที่ ๑ ประโยคที่ ๒ พอประโยคที่ ๓ โอ๊ย เราเรียนจบจนเป็นมหานะ ท่านบอกเอง นี่เห็นใหม่ คนที่ไม่อัจจนท่านเห็นว่ากิเลสมันยุ แห่อย่างไร กิเลสมันครอบงำหัวใจอย่างไร

นี่มันสร้างเล่ห์กล มันสร้างหลุมพรางหลอกให้ตัวเองไปติดกับไปอัจจนกับมัน ท่านบอก ท่านปรับใจของท่าน ท่านไม่โทษหลวงปู่มั่น ท่านไม่โทษครูบาอาจารย์ ท่านโทษถึงกิเลสต้นหา ความทะยานอยากของท่านว่า “เราฟังเทศน์ของสมเด็จพระเจ้า มาหมดเราก็เข้าใจได้ แต่ทำไมวันนี้เรา มาฟังเทศน์หลวงปู่มั่นเราเข้าใจไม่ได้ ไม่ใช่ความผิดของธรรม ไม่ใช่ความผิดของหลวงปู่มั่น เป็นความผิดของเรา เป็นความผิดของเราเพราะเรามันเชื่อ เรามันเชื่อ! เรามันโง่! เรามันโกลีถ เรา ถึงได้ไม่เข้าใจธรรมะอย่างนั้น”

นี่โง่ ถ้ามันไม่อัจจนมันเป็นอย่างนั้น นี่ครูบาอาจารย์ที่ท่านมีอำนาจวาสนาท่านคิดของ ท่านอย่างนี้ แล้วท่านพยายามปรับใจของท่านอย่างนี้ จนสุดท้ายแล้วหลวงปู่มั่นเทศน์เมื่อไหร่ เข้าใจหมด นี่เริ่มเข้าใจ เริ่มปรับสภาพความจริงของใจมันขึ้นมา พอขึ้นมาเห็นใหม่ ถ้าเป็นสมาธิ เราก็เป็นสมาธิ เวลาจิตมันเสื่อม หลวงปู่มั่นท่านสอน

“จิตนี้มันเหมือนเด็กน้อย เด็กน้อยมันอยู่ในความดูแลของพ่อแม่ ถ้าพ่อแม่มีปัจจัยเครื่อง อาศัยมันก็อยู่อาศัยอยู่กับพ่อแม่ เด็กน้อยมันก็ไปเที่ยวเล่นบ้างเป็นธรรมดา เวลามันไปเที่ยวเล่น ของมัน เวลามันอัจจนขึ้นมา มันหิวกระหายเดี๋ยวมันต้องกลับมาหาพ่อแม่มัน” ฉะนั้น เวลาเราจะ รักษาจิตของเราเห็นใหม่ เรากำหนดพุทโธไว้ๆ เราหาอาหารไว้ เดี่ยวเด็กน้อยที่มันเที่ยวเล่น ออกไป มันขาดอาหารมันจะกลับมาหาอาหารเอง ท่านกำหนดพุทโธๆ

นี่จิตมันเสื่อม นี่ดูจิตๆ จิตเสื่อมมาปีกับ ๖ เดือน ก็ดูจิตนี้แหละ จิตเสื่อมไปปีกับ ๖ เดือน เกือบเป็นเกือบตาย สุดท้ายแล้วเห็นใหม่ นี่พุทโธๆ อาหารของมัน บริกรรมนี้ อาหารของมันพุท

โธ่ๆ ท่านบอกท่านก็บิรกรรมพุทโธ่ๆ สุดท้ายมันก็ฟื้นขึ้นมา ก็เป็นอย่างนั้นจริงๆ เห็นไหม จากที่ว่าฟังเทศน์ที่แรกไม่เข้าใจทั้งนั้นเลย เวลาเทศน์สมเด็จฯ เทศน์เจ้าฟ้าฯ เจ้าคุณฯ นี่ฟังรู้หมด นิยายธรรมะ เป็นความจริงฉันไม่รู้ แต่เวลาท่านมาปรับพื้น ความรู้กับความจริงมันเข้ากัน

จากจิตเสื่อม แล้วพยายามรักษา รักษาด้วยคำบิรกรรม มันฟื้นฟูมา จิตมันก็กลับมาเป็น สัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิมันตั้งมั่น เอกัคคตารมณ์จิตตั้งมั่น จิตตั้งมั่นจิตก็เป็นเอกัคคตารมณ์ จิตมันก็เป็นจิต กายมันก็เป็นกาย มันเป็นต่างอันต่างจริง ต่างอันต่างมีคุณภาพขึ้นมา ไม่ใช่ที่เราเกิดมาเป็นคน มีกายกับใจ แต่เวลาหัวใจกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันครอบงำเห็นไหม ความคิด ความอ่าน ความรู้สึกแตกแยก ความคิดต่างๆ ศีลาธรรมะก็เข้าใจบ้าง กัดค้ำบ้าง มีความเห็นต่างบ้าง มันยุ่งเหยิงไปกันหมดเลย

เวลามาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ก็ปฏิบัติครบ บวชแล้วได้ทำตามท้องที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนทุกอย่างแล้ว แล้วทำไมมันไม่ได้ผลละ สมาธิก็ไม่ได้ ปัญญาก็ไม่มี ให้ทำอย่างไรก็ทำแล้ว ก็จะไปเรียกร้องเอาแต่ผล เพราะว่าอะไร เพราะมันเป็นเรื่องโลกใจ โลภียปัญญา

แต่เวลาทำตามความจริงขึ้นมา ปรับหัวใจของเราเห็นไหม เด็กน้อยมันต้องมีอาหารของมัน ดูจิตเฉยๆ ก็มีแต่ความเพ้อฝัน ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิเขามีสติมีปัญญาใคร่ครวญของเขา แต่นี่ถ้ากำหนดพุทโธ่ๆ มันมีพุทธานุสติ “พุทธานุสติ” พุทธะ! พร้อมสติสัมปชัญญะ พุทโธ่ๆ ขึ้นมา แต่พวกเราดูถูกกันเหยียดหยามกัน มันเป็นสมณะ มันไม่ใช่ปัญญา แล้วปัญญาละ ปัญญา กิเลสมันก็สร้างให้ใจ

อับจนกับกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันอับจนแล้วกิเลสมันยังครอบงำ กิเลสมันยังชักนำไปอีก แล้วยังกลับมาติเตียนข้อเท็จจริงที่มันควรจะเป็นจริงขึ้นมา ให้มันอับจนอยู่กับกิเลสอย่างนั้น แต่ครูบาอาจารย์ท่านมาท่านแก้ไขท่านแยกแยะ พอมันเป็นจริงขึ้นมาเนี่ย เวลาความจริง ความจริงกับธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอันเดียวกัน

ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เห็นไหม ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม มันจะได้มรรคได้ผลตามวุฒิภาวะที่มีความสามารถได้มากได้น้อยแค่ไหน เวลามันเป็นความเป็นจริงขึ้นมา ปฏิบัติธรรมตามข้อเท็จจริง ธรรมะที่มันมีอยู่แล้ว นี่ที่ว่าธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม แค่ว่าเราเดินไปชนมัน ธรรมะมันมีอยู่แล้ว แค่ว่าไปเปิดตู้มันก็วิ่งเข้าใส่เราแล้ว แล้วมันอยู่ไหนล่ะ

หัวใจตัวเองก็ไม่เคยเห็น แล้วจะเปิดตรงไหน บานประตูอยู่ตรงไหน แล้วใจมันเป็นอย่างนี้ ใจมันตีกันยังไง ใจมันมีรูปลักษณะยังไง อยู่ตรงไหนว่ามา อ้าว ก็เวลาพูดพูดอ้างอิงแต่ธรรมชาติ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สติปัญญา ๔ สติปัญญา ๔ อ้างอิงธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเป็นสมัยปัจจุบันองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฟุ้งสาธยายปัญญานี้ แพ้หมด เขายึดทรัพย์ ทรัพย์สินทางปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ใช่ของเอ็ง กล่าวดู! อับจนแล้วยังขี้โกง มันไม่จริงเลย

แต่ถ้าปฏิบัติขึ้นมาเห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารณามารื้อสัตว์ขันธ์สัตว์ จิตใจของเรานี้สัตว์ผู้ซ่อง มันข้องแวกกับกิเลสตัณหาความทะยานอยาก เราปรับพื้นหัวใจของเรา พุทธานุสติ พุทธโศกก็ได้ ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ อย่าให้มันอับจนกับกิเลสตัณหาความทะยานอยาก ให้มันผ่องแผ้ว กำหนดพุทโธพร้อมลมหายใจเข้าออก

เวลาจิตมันสงบไม่ได้ ลมหายใจนั้นมันก็ยังสว่างไสว สว่างไสวนะ ไส ไสเลย เพราะอะไร เพราะจิตมันเกาะอยู่กับลมมัน เห็นลมมัน ไส ถ้าลมมันละเอียดไปๆ จนลมมัน... นี่จิตมันไม่พาดพิงถึงลม ลมมันจะไม่เห็นลม แต่ลมมันยังมีอยู่อย่างนั้น จิตมันมหัศจรรย์กว่านั้น เพราะจิตมันปล่อยเข้ามาเอง

จิตนี้เปรียบเหมือนเด็กน้อยที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ อาศัยอานาปานสติหรือพุทธานุสติ พยายามฝึกฝนตัวเองจนเข้มแข็งเติบโตขึ้นมา จนไม่ต้องอาศัยลม ไม่ต้องอาศัยพุทธานุสติ พุทธานุสติคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธะกับสติสัมปชัญญะ แล้วจิตมันเกาะอาศัยไปอาศัยจนมันเติบโตขึ้นมามันปล่อย มันปล่อยพุทธานุสติ มันปล่อยลมหายใจ มันปล่อยทุกๆ อย่างเข้ามาเป็นตัวของมันเอง

มันจะไปอับจนกับใคร มันไม่อับจนกับใคร เพราะมันเป็นความจริงใจ “ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม” พอสมควรแก่ธรรมนั้นเห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ท่านสอนให้ยกขึ้นสู่วิปัสสนา วิปัสสนาถ้าว่าไปเห็นกาย เพราะจิตมันสงบระงับ จิตมันมีเอกัคคตารมณ์ จิตมันตั้งมั่น พอไปเห็นกายมันก็ชัดเจนของมัน ชัดเจนเห็นใหม่ แล้วว่าชัดเจนนี้วิปัสสนาอ่อนๆ ปัญญาอ่อนๆ ฝึกหัด คัดแปลงแก้ไข อ่อนๆ อ่อนๆ ฝึกหัดไม่ใช่ความจริง! ยัง! ยัง! ยังอีกไกลนัก ฝึกหัด พุทธะเห็นใหม่ พุทธะ หน่อของพุทธะมันจะเกิดมันจะงอกงาม เวลามันรู้มันเห็นของมัน มันพิจารณา พอ มันรู้มันเห็นมันสะท้อนใจ

คุณะ เราไม่เคยกินอาหารที่สะอาดบริสุทธิ์ เรากินอาหารสารพิษทั้งนั้น มีสารพิษแต่เราไม่รู้ว่าเป็นสารพิษ เรากินกันด้วยความเพลิดเพลินตลอดเวลา แต่เวลาเราไปกินอาหารที่สะอาดบริสุทธิ์ อาหารที่มีคุณภาพ อาหารที่มีคุณประโยชน์กับร่างกาย พอเราไปกินนี่มันแตกต่างกัน คลุกคลีอยู่กับอารมณ์ดีๆ คลุกคลีอยู่กับกิเลสตัดหาความทะยานอยากให้กิเลสมันครอบงำอับจนกับมันอยู่อย่างนั้น

พอทำความเข้าใจเข้ามา มันเปลี่ยนแปลงเห็นใหม่ ถ้ามันเห็นสติปัญญา ๔ เห็นตามความเป็นจริง มันไม่ใช่อาหารพิษอย่างที่เรากินเคยใช้อยู่อย่างนั้นหรอก อันนั้นเขาเรียกว่า โลกียปัญญา ปัญญาของโลก โลกคืออะไร โลกคือภวาสวะ โลกคืออกภ โลกคือสมุทัย สมุทัยคือ ตัณหา ๓ ความคิดโดยตัณหา ๓ ความคิดโดยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก แล้วบอกว่าอันนั้นเป็นธรรมๆ เอาธรรมมาจากไหน

จิตสงบเข้ามา มันปล่อยตัดหาความทะยานอยากเข้ามา แล้วเวลาจิตสงบแล้วเห็นใหม่ “ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม” เวลาขกขึ้นสู่วิปัสสนา วิปัสสนาคือการใช้ปัญญาอ่อนๆ ฝึกหัดค้นคว้าตัดแปลงให้หัวใจเห็นคุณ ให้หัวใจเห็นสังขธรรม มันมีคุณธรรม มันจะเป็นธรรมจักร สัจจะงานชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ ความชอบธรรมมันอยู่ตรงนี้ มันไม่ใช่อยู่ที่เราคิด เราทำที่ว่าเราทำทุกอย่างเหมือนพระพุทธเจ้าสอนเลย แต่ทำไมมันไม่มีมรรคมีผลล่ะ

เราทำทุกอย่างเหมือนเลย แต่เราทำนั้นเราอับจนกับกิเลสตัดหาทะยานอยาก ทำด้วยความอับจน ทำด้วยความสิ้นคิด คนสิ้นคิด คนอับจน คนไม่มีปัญญา ทำตามนั้นแต่ไม่มีผลตามนั้น แต่เราวางแล้วเราปฏิบัติเห็นใหม่ ปริยัติแล้วมาปฏิบัติ ปฏิบัติตามความเป็นจริง “ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม” ไม่ต้องมีคนมาคัดค้านต่อต้าน บัด ผลักไส มันจะเป็นความจริง เราทำความจริงยังงี้ มันก็ต้องเป็นความจริงอย่างนั้นขึ้นมา เราทำความจริงมันต้องเอาความจริง ขึ้นมาแก้งวานกลางหัวใจ หัวใจนี้จะมีความกังวานขึ้นมาจากสัจจะความจริงเลย เห็นไหม มันไม่ อับจนงี้ มันเป็นความจริงงี้

ถ้าความจริงเราประพฤติปฏิบัติอย่างนี้ นี้นี่ที่เรามาฟังเทศน์ฯ ฟังเพื่อเหตุนี้ ฟังเทศน์ขึ้นมา ให้เป็นประเด็น ให้มันเป็นเรื่องที่เราเอาคุณธรรม เอาธรรมะข้อใดข้อหนึ่งไปพิจารณาแยกแยะต่อ ยอดให้เป็นสมบัติของเรา ให้เป็นคุณงามความดีของเรา ให้เป็นประโยชน์กับเรา เราถึงจะไม่อับจนกับกิเลส เราจะมีคามผ่อนคลาย มีความสุขมีความสุขระงับในหัวใจของเรา เอวัง

